

Ruimtelijke kwaliteit

Effectbeoordeling

Kwaliteit van de fysieke leefomgeving is een belangrijke zorg van de overheid. Uitgangspunt is een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving en een 'evenwichtige' toedeling van functies. Die samenhangende aanpak zorgt ervoor dat alle relevante belangen (zoals ruimte, water, infrastructuur, milieu, natuur en wonen) van begin af aan worden meegenomen in het beleids- en besluitvormingsproces. Dat draagt bij aan een gezonde en veilige fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit. Het begrip 'ruimtelijke kwaliteit' en de vier waarden van ruimtelijke kwaliteit (belevings-, gebruiks-, toekomst- en herkomstwaarde) maken onderdeel uit van de omgevingskwaliteit. Ruimtelijke kwaliteit omvat in principe een balans tussen behoud en ontwikkeling van de vier waarden van een gebied.

De huidige situatie en drie varianten zijn beoordeeld op basis van de indicatoren herkomstwaarde, gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde. Hierbij zijn de vigerende beleidskaders en ruimtelijke kwaliteit als basis genomen. Onderstaand de definities van de vier genoemde indicatoren.

- **Belevingswaarde** – Binnen deze indicator ligt de focus op de identiteit en de beleving van het landschap. Het gaat hierbij om de aspecten: openheid van het gebied, de aanwezigheid van bebouwing, het landgebruik en opgaand groen.
- **Gebruikswaarde** – De focus ligt hierbij op de (meervoudige) bruikbaarheid en functionele samenhang. Er wordt hierbij gezocht naar koppelingen tussen verschillende opgaven, zolang deze koppelingen maar bijdragen aan de centrale opgave.
- **Toekomstwaarde** – In het kader van ruimtelijke kwaliteit wordt de indicator doorgaans getoetst op basis van aanpasbaarheid, duurzaamheid en beheerbaarheid.
- **Herkomstwaarde** – In een beoordeling voor ruimtelijke kwaliteit duidt het begrip herkomstwaarde op de cultuurhistorische aspecten van het landschap. In hoeverre sluiten beoogde nieuwe ingrepen aan op het historische gevormde landschap. Speciale aandacht is hierbij voor zogenaamde structuurdragers.

Aanlegfase

PM

Gebruiksfase

Tabel Error! No text of specified style in document. 1: Effectbeoordeling van de inrichtingsvarianten op de ruimtelijke kwaliteit

Beoordelingsaspecten	Inrichtingsvariant Opgaan		Inrichtingsvariant Contrast		Inrichtingsvariant Aansluiten	
	Beoordeling	Mitigerende maatregelen	Beoordeling	Mitigerende maatregelen	Beoordeling	Mitigerende maatregelen
Invloed op belevingswaarde	++		0		+	
Invloed op gebruikswaarde	+		+		+	
Invloed op toekomstwaarde	++		++		+	
Invloed op herkomstwaarde	++		+		0	

Commented [5.1.2.e]: 5.1.2.e Het is vreemd dat er alleen wordt gekeken naar de ruimtelijke kwaliteit van de inrichting van de winlocatie. Er zijn namelijk ook effecten op de tracés/transportleidingen en infrastructuur.

Commented [5.1.2.e]: 5.1.2.e Effecten boven de transportleiding zijn niet van toepassing voor de belevingswaarde, omdat de situatie aan maaiveld in de originele staat wordt hersteld, en voor de herkomstwaarde, omdat er geen cultuurhistorische waarden langs de tracés liggen (volgens het archeologisch onderzoek). Maar de ondergrondse transportleiding heeft inderdaad wel effect op de gebruikswaarde en toekomstwaarde. We zullen dit toevoegen in de betreffende paragraaf over de effecten van de transportleiding.

Commented [5.1.2.e]: 5.1.2.e Een onderscheid tussen de aanleg- en gebruiksfase is nodig. De belevingswaarde wordt, hoewel tijdelijk, bijvoorbeeld wel in de aanlegfase beïnvloed. Herkomstwaarde gaat niet alleen over archeologie, maar ook over de leesbaarheid van de ontstaansgeschiedenis (dus ook bovengronds), bijvoorbeeld cultuurhistorisch waardevolle landschappen. Volgens de CHW-kaart van de provincie, en specifiek de Cultuurhistorische Waardenkaart van 2006 en 2010, en herziening 2016, is ten noorden en noordwesten van Wouw duidelijk zichtbaar dat er historische geografie aanwezig is, zoals een beekdal met goed bewaard gebleven beemden, perceelrandbegroeiing en een kleinschalig karakter. Deze structuren zullen worden beïnvloed in de aanlegfase.

Commented [5.1.2.e]: 5.1.2.e Ik mis hier nog een inleiding. Bijvoorbeeld: In dit hoofdstuk worden de effecten van de winlocatie en infrastructuur op de ruimtelijke kwaliteit toegelicht. Kwaliteit van de fysieke leefomgeving is een belangrijke zorg van de overheid. Uitgangspunt is een

Commented [5.1.2.e]: 5.1.2.e Tekstvoorstel overgenomen

Commented [5.1.2.e]: 5.1.2.e De effectenbeoordeling iets beter toelichten. Ruimtelijke kwaliteit wordt getoetst aan de criteria herkomstwaarde, belevingswaarde, gebruikswaarde en toekomstwaarde. Voor ieder criteria zijn beoordelingsaspecten benoemd.

Commented [5.1.2.e]: 5.1.2.e Toelichting van de landschapsarchitect opgenomen in lijn met toelichting PNB

Commented [5.1.2.e]: 5.1.2.e Dit is nog niet scherp genoeg gedefinieerd hier. Dan alleen de cultuurhistorische aspecten. Het begrip herkomstwaarde duidt op het effect op de leesbaarheid van de ontstaansgeschiedenis. Bepalend hiervoor zijn bestaande landschappelijke structuren en de

Commented [5.1.2.e]: 5.1.2.e In de aanlegfase zijn de effecten op de vier waarden van ruimtelijke kwaliteit anders dan in de gebruiksfase. Graag meenemen in de effectenbeoordeling.

Invloed op belevingswaarde

Referentiesituatie

De inrichting van de polder sluit aan bij de huidige behoefte van landgebruik en aanduiding als laag dynamisch gebied. De ruimte oogt hierdoor monotoon.

De schuren van de varkenshouderij aan de noordzijde van het projectgebied zijn dominant aanwezig.

Effecten in de gebruiksfase

Variant Opgaen

De ontwikkeling zorgt voor een versterking van de structuur van het landschap.

Gerichte boom- en struweelbeplantingen zorgen voor de versterking van het ruimtelijk kader, enerzijds door de verkavelingsrichting van de polder te benadrukken en door de openheid te accentueren en anderzijds door de boom- en struweelbeplanting die zorgt voor een visuele afscherming van de dominante aanwezigheid van de varkenshouder.

Variant Contrast

Deze variant zet in op het contrast met de openheid van de polder door een natuurlijke uitstraling bestaande uit gradiënten. In een rationeel landschap valt een afwijkende invulling op.

De boom- en struweelbeplantingen zorgen voor een visuele afscherming van de dominante aanwezigheid van de varkenshouder.

Variant Aansluiten

De robuuste lineaire structuren op het perceel sluiten aan bij de rationaliteit en de bijhorende maat en schaal van de polder. Door de bomenlaan wordt de eenduidige openheid van de polder doorsneden.

De bomenlaan zorgt voor een verzachting van de aanwezigheid van de varkenshouder.

Beoordeling gebruiksfase

De variant Opgaen wordt positief (++) beoordeeld.

De variant Contrast wordt neutraal (0) beoordeeld.

De variant Aansluiten wordt licht positief (+) beoordeeld.

Invloed op gebruikswaarde

Referentiesituatie

Er is geen sprake van meervoudig ruimtegebruik. De polder is functioneel ingericht.

Effecten in de gebruiksfase

Voor de drie varianten ontstaat een dubbelfunctie door de combinatie van waterwinlocatie en natuurontwikkeling. Bij de combinatie met waterberging en/of extensief recreatief medegebruik kan de waardering positiever worden.

Beoordeling gebruiksfase

De drie varianten worden licht positief (+) beoordeeld.

Commented [5.1.2.e]: Zijn er dan geen effecten op de aanlegfase?

Commented [5.1.2.e]: In de aanlegfase is sprake van tijdelijke verstoring van de belevingswaarde. De landschapsarchitect zal deze beoordeling nog toevoegen.

Commented [5.1.2.e]: Zien we nog terug, is nu nog PM.

Invloed op toekomstwaarde

Referentiesituatie

Door de ligging in een polder is er door middel van regulering ten behoeve van weer- en klimaatinvloeden een situatie gecreëerd die goed in stand te houden is.

Effecten in de gebruiksfase

De natuurlijke inrichting van de drie varianten is adaptief aan veranderende omstandigheden, zowel qua inrichting als beheer.

Voor de variant Aansluiten geldt dat de gecultiveerde uitstraling gericht onderhoud vergt. De boomweide en bomenlaan zijn in beheer gevoelig voor het wegvallen van bomen. Er ontstaat een afbreukrisico in de voorgestelde uitstraling.

Beoordeling gebruiksfase

De varianten Opgaen en Contrast worden positief (++) beoordeeld.

De variant Aansluiten wordt licht positief (+) beoordeeld.

Invloed op herkomstwaarde

Referentiesituatie

De verkavelingsinrichting is ondanks de schaalvergroting herkenbaar. Echter door de monotone inrichting is het moeilijk te herleiden in het landschap.

Effecten in de gebruiksfase

Variant Opgaen

In de vorm van een nieuwe laag die aan het landschap wordt toegevoegd, worden op het perceel structuurdragers in de vorm van struweelbeplanting (leesbaarheid verkavelingsstructuur) en een relict van een oude kreek wordt teruggebracht in het landschap.

Variant Contrast

De boom- en struweelbeplanting geven het perceel richting in de openheid van de polder. Hierdoor is de oude verkavelingsstructuur te herkennen. De losse aanplant zorgt er echter voor dat er geen duidelijke richting is te herkennen.

Het teruggebrachte relict van een oude kreek wordt teruggebracht en refereert naar de periode voor de inpoldering.

Variant Aansluiten

De bomenlaan is dominant op het perceel aanwezig. Ondanks de versterking van de leesbaarheid van de verkavelingsstructuur kenmerkt de polder zich van origine door openheid. Structuurdragers in de vorm van bomen en struweelbeplanting dient hier ondergeschikt aan te zijn.

Het teruggebrachte relict van een oude kreek wordt teruggebracht en refereert naar de periode van de inpoldering. De losse beplanting benadrukt de aanwezigheid van de kreek.

Beoordeling gebruiksfase

De variant Opgaen wordt positief (++) beoordeeld.

De variant Contrast wordt licht positief (+) beoordeeld.

De variant Aansluiten wordt neutraal (0) beoordeeld.

Mitigerende maatregelen

Niet van toepassing omdat er geen negatieve effecten zijn geconstateerd.

Onderzoeksmethodiek

De landschappelijke karakteristiek is in beeld gebracht door het adviesbureau Stad en Groen uit Wouw. Op basis van de landschappelijke analyse heeft Stad en Groen drie inrichtingsvarianten ontworpen. De inrichtingsvarianten zijn op basis van deskundigenoordeel getoetst.

Voor de verwachtingswaarden zijn de Cultuurhistorische Waardenkaart en gemeentelijke verwachtingskaarten gebruikt.

Beoordelingsmethodiek

Tabel Error! No text of specified style in document. 2: Beoordelingsmethodiek

	Invloed op belevingswaarde	Invloed op gebruikswaarde	Invloed op toekomstwaarde	Invloed op herkomstwaarde
+++	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.
++	Er is een grote verbetering van de belevingswaarde.	Er is een grote verbetering van de gebruikswaarde.	Er is een grote verbetering van de toekomstwaarde.	Er is een grote verbetering van de herkomstwaarde.
+	Er is een kleine verbetering van de belevingswaarde.	Er is een kleine verbetering van de gebruikswaarde.	Er is een kleine verbetering van de toekomstwaarde.	Er is een kleine verbetering van de herkomstwaarde.
0	Er is geen/neutraal effect.	Er is geen/neutraal effect.	Er is geen/neutraal effect.	Er is geen/neutraal effect.
-	Er is een kleine verslechtering van de belevingswaarde.	Er is een kleine verslechtering van de gebruikswaarde.	Er is een kleine verslechtering van de toekomstwaarde.	Er is een kleine verslechtering van de herkomstwaarde.
--	Er is een grote verslechtering van de belevingswaarde.	Er is een grote verslechtering van de gebruikswaarde.	Er is een grote verslechtering van de toekomstwaarde.	Er is een grote verslechtering van de herkomstwaarde.
---	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing

Beleid, wet- en regelgeving

PM

Leemten in kennis en informatie

Voor dit thema zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd.

Commented [5.1.2.e]: Waarom niet?

Commented [5.1.2.e]: Mitigerende maatregelen worden in het MER alleen beschreven als er negatieve effecten worden geconstateerd. Dat is voor dit thema niet aan de orde en daarom zijn mitigerende maatregelen niet van toepassing

Commented [5.1.2.e]: In de aanlegfase zijn er wel negatieve effecten, is de verwachting. Ruimtelijke kwaliteit gaat ook over de versterking van het landschap, los ervan of er negatief effecten zijn.

Commented [5.1.2.e]: Let op. Ruimtelijke kwaliteit gaat niet alleen over landschap. Ik kan me voorstellen dat ruimtelijke kwaliteit ook onderzocht wordt aan de hand van de onderzoeksresultaten van ander achtergrond rapportages.

Commented [5.1.2.e]: Ook de resultaten van het archeologische onderzoek zijn betrokken. Dit is toegevoegd in de tekst

Commented [5.1.2.e]: En cultuurhistorie?

Commented [5.1.2.e]: Ik mis dan nog de CHW-kaart van de provincie in relatie tot cultuurhistorie. Nu wordt er alleen verwezen naar de archeologische verwachting.

Commented [5.1.2.e]: Beoordeling is uitgevoerd op basis van de 4 criteria

Commented [5.1.2.e]: Zie eerdere voorstel het aspect ruimtelijke kwaliteit te toetsen aan de hand van 4 criteria, herkomstwaarde, belevingswaarde, gebruikswaarde en toekomstwaarde.

Commented [5.1.2.e]: Ik ga ervan uit dat dit ook het beoordelingskader is.

Commented [5.1.2.e]: Er ontbreekt nog een toelichtende tekst onder beoordelingsmethodiek van de effecten van de vier waarden. Voorstel, maar kan ook in eigen tekst worden vertaald.
Herkomstwaarde: De omgevingsverordening omschrijft herkomstwaarde als volgt: 'Herkomstwaarde gaat onder andere over verbondenheid, eigenheid en herkenbaarheid, cultuurhistorische verscheidenheid en leesbaarheid van de omgeving in tijd en ruimte.' Bepalend hiervoor zijn bestaande (historische) landschappelijke structuren en de aanwezigheid en leesbaarheid van cultuurhistorische waarden. Onder herkomstwaarde wordt beoordeeld in hoeverre de ontstaansgeschiedenis van het landschap nog af te lezen is aan de huidige situatie.

Belevingswaarde: De beïnvloeding van visueel-ruimtelijke kenmerken van het landschap: in welke mate wordt de ruimtelijke beleving c.q. de belevingswaarde en daarmee de ervaring van het landschap beïnvloed? Bij de afweging van de effecten ten aanzien van belevingswaarde speelt het

Commented [5.1.2.e]: Beleidskader wordt nog toegevoegd. Klopt het dat hier de provinciale Omgevingsvisie leidend is?

Commented [5.1.2.e]: Ik heb in mijn eerder reactie alvast een voorzet gedaan over Nationale- en provinciale beleid. Zie hieronder

Nationaal: